

СВІТОВА ТА ЄВРОПЕЙСЬКА ТРАДИЦІЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНСТИТУТУ УМОВНО-ДОСТРОКОВОГО ЗВІЛЬНЕННЯ ЗАСУДЖЕНИХ (ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ)

GLOBAL AND EUROPEAN CUSTOM IN FUNCTIONING OF THE PAROLE PRISONERS' INSTITUTION (COMPARATIVE LEGAL ASPECT)

Осауленко А.О.,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ

У статті на прикладах України, Англії, Канади, США, Франції та ФРН досліджено світову та європейську традиції функціонування інституту умовно-дostroкового звільнення засуджених від відбування кримінального покарання. На підставі аналізу нормативно-правових актів зазначених країн визначено суб'єкти, а також матеріальні та формальні підстави застосування такого звільнення. Унесено пропозиції з удосконалення функціонування інституту умовно-дostroкового звільнення.

Ключові слова: засуджений, покарання, суб'єкти умовно-дostroкового звільнення, матеріальні підстави звільнення, формальні підстави звільнення.

В статье исследованы на примерах Украины, Англии, Канады, США, Франции и ФРГ мировая и европейская традиции функционирования института условно-досрочного освобождения осужденных от отбывания уголовного наказания. На основании анализа нормативно-правовых актов указанных стран определены субъекты, а также материальные и формальные основания применения такого освобождения. Внесены предложения по усовершенствованию функционирования института условно-досрочного освобождения.

Ключевые слова: осужденный, наказание, субъекты условно-досрочного освобождения, материальные основания освобождения, формальные основания освобождения.

Considering experience of Ukraine, Great Britain, Canada, USA, France and Germany the article investigates global and European custom in functioning of the parole prisoners' institution. Based on legal framework analysis in mentioned countries the subjects as well as tangible and formal reasons of paroling implementation are determined. The proposals on improvement of the parole prisoners' institution functioning are developed.

Key words: convicted persons, punishment, subjects of paroling, material reasons of paroling prisoners, formal reasons of paroling prisoners.

Постановка проблеми. Процес інтеграції України у світове співтовариство, її європейський вибір та приєднання її до світового та європейського правового поля зумовили необхідність реформування законодавства України згідно з міжнародними документами про права людини та взятими на себе правовими зобов'язаннями під час вступу нашої держави до Ради Європи. Сучасні процеси світового правового розвитку характеризуються здебільшого не поглибленням самобутності національних правових систем, компонентів і притаманних їм форм організації та здійснення юридичної діяльності, а конвергенцією, взаємопроникненням, особливо в тих сферах, де правові інституції інших країн є більш ефективними і такими, що відповідають правовому прогресу.

Однією з таких інституцій є інститут умовно-дostroкового звільнення засуджених від відбування покарання. У зарубіжних країнах накопичено значний досвід вирішення зазначеного питання, який необхідно вивчати, аналізувати і впроваджувати в практику виконання покарань.

Стан опрацювання. Питанням порівняльного аналізу виконання покарань останнім часом присвятили свої праці І. Богатирьов, Т. Денисова, Д. Казначеева, А. Степанюк, О. Шкута, Д. Ягунов, І. Яковець та інші. Особливо активно ці питання досліджує М. Пузирьов.

Водночас питання умовно-дostroкового звільнення засуджених у наукових працях зазначених та деяких інших учених, на нашу думку, приділено поки що недостатньо уваги.

Метою статті є вивчення досвіду застосування умовно-дostroкового звільнення від відбування покарання в Англії, Канаді, США, Франції, ФРН і внесення відповідних пропозицій щодо удосконалення цього інституту в сучасній Україні.

Виклад основного матеріалу. Прийняття 5 квітня 2001 року нового Кримінального кодексу України (далі – КК України) [1] та 11 липня 2003 року Кримінально-виконавчого кодексу України (далі – КВК України) [2] (за

оцінкою науковців, практиків, громадськості, а також міжнародних експертів) є свідченням прогресивного розвитку законодавства України та проявом демократизму й гуманізму щодо кожної людини.

Вищезазначене повністю стосується законодавчого регулювання та практичної реалізації міжгалузевого інституту умовно-дostroкового звільнення засуджених. Підтвердженням цього є порівняльний аналіз змісту ст. 52–1 КК України від 28 грудня 1960 року (із змінами та доповненнями) [3] та змісту ст. 81 КК України від 5 квітня 2001 року.

Кримінальний кодекс України 1960 року встановлював жорсткі обмеження щодо можливості застосування до засуджених умовно-дostroкового звільнення. Згідно зі ст. 52–1, умовно-дostroкове звільнення від покарання та заміна невідбутої частини покарання не застосовувались до 6 категорій засуджених. Серед вищезазначених категорій особливе здивування викликає положення згаданої статті, згідно з яким не застосовується умовно-дostroкове звільнення до особи, яка раніше більше двох разів була засуджена до позбавлення волі за навмисні злочини, якщо судимість за попередній злочин не знята чи не погашена у встановленому законом порядку.

Аналіз змісту статті 81 нового КК України дозволяє дійти висновку, що в ній не передбачено обмежень права на умовно-дostroкове звільнення для будь якої категорії засуджених до позбавлення волі на певний строк. Умовно-дostroкове звільнення може стосуватись засуджених до виправних робіт, службових обмежень для військовослужбовців, обмеження волі, тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців або позбавлення волі на певний строк.

Для застосування умовно-дostroкового звільнення необхідна наявність двох підстав – матеріальної і формальної.

Матеріальна підстава відображає ступінь виправлення засудженого, якщо судом буде визнано, що з урахуванням

сумлінної поведінки і ставлення до праці засуджений довіє своє виправлення. Про виправлення особи судять за її поведінкою (дотримання встановленого порядку відбування покарання, відношення до праці, адміністрації, інших засуджених).

Формальна підстава – відбуття певної частини строку, розмір якого залежить від ступеню тяжкості злочину, за який засуджений відбуває покарання. Згідно з ч. 3 п. 1–3 ст. 81 КК України, такими частинами строку є 1/2, 2/3 або 3/4 строку покарання.

З урахуванням матеріальної і формальної підстав умовно-дострокове звільнення може бути застосовано для кожного, хто довіє своє виправлення сумлінною поведінкою та ставленням до праці, а також фактично відбув установлену КК України частину строку покарання. Наприклад, згідно з п. 1 ч. 3 ст. 81 КК України, умовно-дострокове звільнення може бути застосоване після фактичного відбуття засудженим не менше половини строку покарання, призначеного судом за злочин невеликої або середньої тяжкості, крім корупційних злочинів, а також за необережний тяжкий злочин.

Найбільший термін (не менше 3/4 строку покарання) потрібно відбути особам, засудженим за умисний особливо тяжкий злочин, а також тим, хто раніше звільнявся умовно-достроково та знову вчинив умисний злочин протягом невідбутої частини покарання.

Умовно-дострокове звільнення не розповсюджується на осіб, засуджених до довічного позбавлення волі. Але ч. 2 ст. 87 КК України передбачає, що засудженим до довічного позбавлення волі актом про помилування може бути здійснена заміна довічного позбавлення волі на строк не менше 25 років.

Значний як теоретичний, так і практичний інтерес викликає питання нормативного регулювання, а також практики реалізації умовно-дострокового звільнення від відбування покарання в зарубіжних країнах.

Загальновідомо, що в сучасному світі існує близько 200 держав. Для здійснення порівняльного аналізу ми обираємо п'ять, на нашу думку, найбільш розвинених в економічному плані країн сучасного світу, в яких є також позитивним і досить прогресивним функціонування пенітенціарних систем, зокрема практики виконання (відбування) кримінальних покарань. Такими ми обрали три європейські країни (Англію, Францію, ФРН), а також дві країни американського континенту (США та Канаду). Одночасно варто зазначити, що ФРН та Франція належить до романо-германської правової сім'ї, а Англія, США та Канада – до англо-американської. Серед міжнародних експертів, а також учених-пенітенціаристів існує думка про те, що умови та законодавче регулювання виконання та відбування покарань у зазначених країнах є одними з кращих у сучасному світі [4, с. 363–365].

Для здійснення порівняння ми обираємо три основні критерії:

- 1) коло суб'єктів, які приймають остаточне рішення про умовно-дострокове звільнення;
- 2) формальні підстави для умовно-дострокового звільнення;
- 3) матеріальні підстави для умовно-дострокового звільнення.

В Україні (згідно з ч. 1 ст. 74 КК України) звільнення від покарання та його відбування здійснюється лише судом. Тільки судом здійснюється таке звільнення і в ФРН, а в інших державах, законодавство яких досліджується, це питання вирішується по-різному.

На нашу думку, з точки зору об'єктивності та справедливості прийняття правозастосовного рішення про умовно-дострокове звільнення, віднесення цього питання до компетенції суду є найбільш правильним, оскільки саме суд найбільш всебічно та об'єктивно може розглянути справу засудженого і ухвалити справедливе рішення.

Під час дослідження законодавства Франції встановлено, що визначення суб'єкта, який уповноважений застосовувати умовно-дострокове звільнення, залежить від строку призначеного покарання. Урядовий декрет від 29 грудня 1972 р. закріпив дуалістичний підхід до визначення суб'єкта застосування вказаного заохочувального інституту. Першим суб'єктом є суддя з виконання покарань. Із 1972 р. до 1993 р. він приймав рішення про застосування умовно-дострокового звільнення до засуджених, які відбували покарання у вигляді позбавлення волі на строк менше трьох років. 1993 року цю межу було збільшено до п'яти років [5, с. 166].

Згідно із законодавством Франції, цей строк (тобто строк, протягом якого засуджений не може бути умовно-достроково звільнений) називається «періодом надійності». Уважається, що протягом цього періоду особа, яка відбуває покарання, має можливість виправитись [6, с. 264].

Іншим суб'єктом під час прийняття рішення про застосування умовно-дострокового звільнення щодо осіб, які відбувають покарання у вигляді позбавлення волі на строк більше п'яти років, виступає Міністр юстиції Франції. Такий підхід (із точки зору об'єктивності прийняття правозастосовного рішення) викликає у багатьох учених Франції критику, ними обгрунтовується необхідність скасування таких повноважень у Міністра юстиції та наділення суду всією повнотою повноважень під час застосування умовно-дострокового звільнення [7, с. 269]. Загалом, підтримуючи думку французьких юристів, варто зазначити, що Міністр юстиції Франції під час виникнення сумнівів щодо доцільності умовно-дострокового звільнення може передати справу на розгляд консультативного комітету з питань умовно-дострокового звільнення. При цьому підлягає обов'язковому врахуванню думка перфекта департаменту, на території якого засуджений передбачає вирішувати питання місця свого проживання [6, с. 265].

Специфічною особливістю умовно-дострокового звільнення у Франції є також те, що (відповідно до ст. 731 КПК Франції) його надання може супроводжуватись «особливими умовами», а також «заходами впливу та контролю», які мають на меті полегшення повернення до нормального життя в суспільстві особи, яка звільняється [8, с. 59]. Такі заходи здійснюються під головуванням судді з виконання покарань, комітету з пробації та сприяння засудженим, а також за участю патронажних організацій [5, с. 166]. На нашу думку, такий підхід заслуговує позитивної оцінки, оскільки прийняття остаточного рішення щодо умовно-дострокового звільнення засудженого є фактично легітимним і, з одного боку, стане більш мотивованим, а з іншого – сприятиме більш ефективній соціальній адаптації засудженого після умовно-дострокового звільнення.

Суб'єктом застосування умовно-дострокового звільнення в Англії є Міністр юстиції [9, с. 107–109]. Щодо цього законодавство Франції (порівняно із законодавством Англії) є більш прогресивним, оскільки, як зазначалось вище, значну кількість засуджених на предмет умовно-дострокового звільнення у Франції розглядає суддя з виконання покарань за участю представників комітету з пробації та сприяння засудженим, а також представників патронажних організацій.

Ураховуючи те, що Канада за формою територіального устрою є федерацією, умовно-дострокове звільнення застосовується як на федеральному, так і на провінційному (територіальному) рівнях пенітенціарної системи Канади. Тому і суб'єкти застосування умовно-дострокового звільнення є різними. На федеральному рівні повноваження суб'єктів щодо надання засудженому тимчасового звільнення розподіляються між Національною радою з умовно-дострокового звільнення та Виправною службою Канади; на провінційному (територіальному) рівні цей вид звільнення реалізовується провінційними (територіальними) виправними установами [5, с. 291].

Складним є питання визначення суб'єктів умовно-дostroкового звільнення у США, оскільки законодавство кожного окремого штату цієї країни суттєво відрізняється одне від одного, а вплив федерального пенітенціарного законодавства на законодавство окремих штатів в окремих випадках є незначним [10, с. 39–44]. На нашу думку, це питання підлягає окремому дослідженню, а з урахуванням обмеженого обсягу статті зараз лише зазначимо, що в більшості штатів США повноваженнями щодо застосування цього заохочувального інституту належать комісіям штатів із питань умовно-дostroкового звільнення.

Під час характеристики формальних підстав для умовно-дostroкового звільнення варто зазначити, що терміни застосування цього заохочувального інституту в більшості країн, які нами досліджуються, близькі до термінів, які передбачено законодавством України. У США та Франції законодавством передбачено застосування умовно-дostroкового звільнення після фактичного відбуття засудження залежно від тяжкості вчиненого злочину та призначеного терміна покарання (1/2 чи 2/3): у Англії та ФРН 2/3 (у ФРН, відповідно до ч. 2 §57, коли засуджений відбуває покарання вперше і воно не перевищує 2-х років позбавлення волі, суд може винести рішення про умовно-дostroкове звільнення, якщо засуджений відбув половину строку покарання, але не менше шести місяців) [11, с. 163–164].

Під час характеристики формальних підстав умовно-дostroкового звільнення в США варто вказати на певні його особливості, які зумовлені існуванням системи як визначених, так і невизначених вироків. Формальні підстави застосування умовно-дostroкового звільнення під час визначення визначених вироків ми охарактеризували вище. Оскільки під час винесення невизначених вироків точний строк покарання не встановлюється, то говорити про умовно-дostroкове звільнення, на думку А. Малиновського, не є коректним. Тому законодавець використовує термін «звільнення під чесне слово» [6, с. 266]. Варто зазначити, що у деяких штатах США особи, засуджені за такі злочини, як звалтування і збройне пограбування, не мають права на умовно-дostroкове звільнення [9, с. 178]. Окремі американські вчені обґрунтовують оптимальні максимальні межі формальної підстави застосування умовно-дostroкового звільнення від 2/3 до 3/4 строку покарання [12, с. 97].

Під час розгляду формальних підстав для умовно-дostroкового звільнення ми не розглядали законодавство Канади з цього питання, оскільки воно має низку специфічних особливостей, на яких ми зупинимось нижче.

На нашу думку, важливу роль відіграють матеріальні підстави для умовно-дostroкового звільнення. Із цього питання є найбільш спрощеним підхід законодавства України та Англії. Згідно з ч. 2 ст. 81 КК України, матеріальною підставою для цього виду звільнення є лише сумлінна поведінка і ставлення до праці засудженого, на підставі чого приймається рішення про те, що засуджений довів своє виправлення. Деяко схожою є матеріальна підстава умовно-дostroкового звільнення в Англії [9, с. 107].

Щодо законодавства Франції, то матеріальною підставою умовно-дostroкового звільнення є встановлення фактів, що надають достатні докази позитивної поведінки засудженого та суттєві підстави розраховувати на повернення його до нормального життя в суспільстві [8, с. 59]. Схожими є матеріальні підстави для умовно-дostroкового звільнення і в США, де основним критерієм є оцінки ризику вчинення особою нових злочинів після умовно-дostroкового звільнення від відбування покарання. При цьому варто наголосити на тому, що після звільнення за особою встановлюється постпенітенціарний нагляд, що здійснюється комісією окремого штату з питань умовно-дostroкового звільнення [12, с. 98].

На нашу думку, найбільш аргументованими є матеріальні підстави для умовно-дostroкового звільнення у ФРН, де в ч. 1 §57 КК ФРН зазначається, що, приймаючи рішення про таке звільнення, необхідно враховувати: 1) особу засудженого та його попереднє життя; 2) обставини вчинення ним злочину; 3) цінність правового блага, що перебуває під загрозою в разі вчинення повторного злочину; 4) поведінку засудженого під час відбування покарання; 5) умови його життя; 6) наслідки, які можна очікувати від подальших дій засудженого в разі умовно-дostroкового звільнення [11, с. 163–164].

Ураховуючи викладене, можна дійти висновку, що законодавство ФРН закріплює більш розширені матеріальні підстави умовно-дostroкового звільнення (порівняно з Англією, Францією, США та Україною).

Значний теоретичний і практичний інтерес викликає нормативне регулювання і практика звільнення від покарання в Канаді. Досліджуючи це питання на основі аналізу автентичних джерел з офіційного сайту Виправної служби Канади й відповідної наукової літератури, М. Пузирьов виділяє такі види звільнення засуджених до покарання, пов'язаних із позбавленням волі:

1) повне умовно-дostroкове звільнення – форма умовного звільнення, що дає можливість засудженому до позбавлення волі відбути частину строку покарання у громаді. Цей вид дostroкового звільнення практично повністю відповідає умовам, передбаченим ст. 81 КК України;

2) денне умовно-дostroкове звільнення дає можливість засудженим брати участь у діяльності громади, готуючи їх до повного умовно-дostroкового звільнення або до статутного звільнення;

3) законодавством Канади передбачено три види тимчасового звільнення з виправних установ: а) тимчасове звільнення в супроводі працівників установи; б) тимчасове звільнення без такого супроводу; в) так зване «робоче звільнення», або звільнення для участі в суспільно корисній праці.

Ці два види звільнення є схожими на зміни умов тримання засуджених до позбавлення волі в Україні, у результаті чого вони переводяться на поліпшені умови тримання згідно зі ст.ст. 99–101 КВК України;

4) статутне звільнення. Цей вид звільнення може застосовуватися після відбуття засудженим двох третин строку покарання. Статутне звільнення застосовується до засуджених, які відбувають позбавлення волі у федеральних виправних установах. За особою, до якої застосовано цей вид звільнення, здійснюється постпенітенціарний нагляд із покладенням обов'язку з визначеною періодичністю звітувати перед уповноваженими органами. Такий вид звільнення законодавством України не передбачено [5, с. 290–293].

Висновки. Підсумовуючи викладене, варто підкреслити, що після прийняття нового КК України та КВК України інститут умовно-дostroкового звільнення став набагато гуманнішим та більш справедливим. Позитивним є і те, що остаточне рішення про умовно-дostroкове звільнення приймається судом, а формальні підстави його настання є одними з найбільш гуманних (порівняно з більшістю сучасних розвинених країн світу).

Водночас варто зазначити, що матеріальні підстави умовно-дostroкового звільнення, передбачені КК та КВК України, сформульовані надто «розпливчато», що дозволяє довільно тлумачити зміст ч. 2 ст. 81 КК України. Адже фразу «засуджений сумлінною поведінкою і ставленням до праці довів своє виправлення» потрібно конкретизувати в науковій літературі та з урахуванням набутого досвіду підготувати методичні рекомендації з питань визначення правових та педагогічних критеріїв оцінки термінів «сумлінна поведінка», «сумлінне ставлення до праці», а також «засуджений довів своє виправлення».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. Дата оновлення: 02.08.2018. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 17.08.2018).
2. Кримінально-виконавчий кодекс України: Закон України від 11.07.2003 р. № 1129-IV. Дата оновлення: 07.04.2017. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1129-15/ed20170407> (дата звернення: 17.08.2018).
3. Кримінальний кодекс України: Закон від 28.12.1960 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2001-05/ed20010220> (дата звернення: 17.08.2018).
4. Уголовно-исполнительное право: курс лекций / отв. ред. А. Толкаченко. Санкт-Петербург: ОНУ, 2015. 306 с.
5. Пузырьов М. Порівняльний аналіз виконання покарання у виді позбавлення волі на певний строк в Україні та зарубіжних країнах: монографія. Київ: ВД «Дакор», 2018. 514 с.
6. Малиновский А. Сравнительное правоведение в сфере уголовного права. Москва: Международные отношения, 2002. 376 с.
7. Combessie P. France. Imprisonment today and tomorrow: International perspectives on prisoners' rights and prison conditions / ed. by D.V.Z. Smit, F. Dünkel. 2nd ed. The Hague: Kluwer Law International, 2001. P. 253–287.
8. Казначеева Д. Питання умовно-дострокового звільнення від відбування покарання у законодавстві закордонних країн. Актуальні проблеми кримінального права та кримінології у світлі реформування кримінальної юстиції: зб. тездоп. міжнар.наук.-практ. конф. (м. Харків, 19 трав. 2016 р.). Харків, 2016. С. 59–60.
9. Бурдо Е. П. Наказание по общему праву Англии, Уэльса и США (сравнительно-правовое исследование): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Казань, 2007. 207 с.
10. Мелешко Н., Тарло Е. Уголовно-правовые системы России и зарубежных стран (криминологические проблемы сравнительного правоведения, теории, законодательная и правоприменительная практика). Москва: Издательство «Юрлитинформ», 2003. 304 с.
11. Уголовный кодекс Федеративной республики Германии /науч. ред. и вступ. статья Д. Шестакова; пер. с нем. Н. Рачковой. Санкт-Петербург: Юрид. ЦентрПресс, 2003. 524 с.
12. Rhine E.E. Petersilia J., Reitz K.R. Improving parole release in America. Federal Sentencing Reporter. 2015. Vol. 28. No. P. 96–104. URL: <https://www-cdn.law.stanford.edu/wp-content/uploads/2016/01/Rhine-Petersilia-Reitz-Improving-Parole-Release-in-America.pdf> (дата звернення: 17.08.2018).

УДК 340.1

НЕЗАЛЕЖНІСТЬ СУДОВОЇ ГІЛКИ ВЛАДИ (НА ПРИКЛАДІ ДЕРЖАВ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ЄВРОПИ)

THE INDEPENDENCE OF THE JUDICIAL BRANCH (ON THE EXAMPLE OF THE STATES OF CENTRAL EUROPE)

Попович Т.П.,

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри теорії та історії держави і права
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Статтю присвячено дослідженню особливостей функціонування судової гілки влади в державах Центральної Європи. Розглянуто найбільш вагомі засоби забезпечення незалежності судової системи Чеської, Польської, Словацької та Угорської республік. Проаналізовано спільні та відмінні риси таких засобів у вищезазначених державах.

Ключові слова: суди, незалежність судової гілки влади, держави Центральної Європи.

Статья посвящена исследованию особенностей функционирования судебной ветви власти в государствах Центральной Европы. Рассмотрены наиболее значимые средства обеспечения независимости судебной системы Чешской, Польской, Словацкой и Венгерской республик. Проанализированы общие и отличительные черты таких средств в вышеупомянутых странах.

Ключевые слова: суды, независимость судебной ветви власти, государства Центральной Европы.

The article is devoted to the research of the peculiarities of the functioning of the judicial branch in the states of Central Europe. The most significant means of ensuring the independence of the judicial system of the Czech, Polish, Slovak and Hungarian republics are considered. The common and distinctive features of such means in the above-mentioned states are analyzed.

Key words: courts, independence of the judicial branch, states of Central Europe.

Постановка проблеми. Демократична держава передбачає інституційний механізм захисту прав людини. Головним у ньому виступає судова влада. Набір засобів забезпечення незалежності судів є різноманітним і представляє науковий та практичний інтерес для України, в якій упродовж двох десятиліть на порядку денному стоїть питання здійснення судово-правової реформи. Важливо підкреслити, що без забезпечення незалежності судів верховенство права (правова держава) є неможливим в інституційному відношенні. У цьому контексті слід погодитися з тим, що «після краху соціалізму стає зрозуміло, що становлення правової держави є більш важким завданням, ніж формування демократичних інститутів», а «перехід до демократії» не є настільки

важким завданням, як «перехід до правової держави» [1, с. 79]. Діяльність у напрямі створення ефективних правових засобів забезпечення незалежності судів у державах Центральної Європи здійснювалася на підставі статті 6 Конвенції про захист прав людини й основоположних свобод, у якій зазначено, що «кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи впродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, установленим законом» у контексті Основних принципів незалежності судових органів ООН, прийнятих Генеральною Асамблеєю ООН у 1985 р. Комітет Міністрів Ради Європи підготував «Рекомендації державам-членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки», в яких було зазначено в пунктах 4 і 5,